

מסורת הש"ס

(א) [קדושין נב:], (ב) חולין
(ג) [לקמן גג:],
(ד) זכורות כג. [חולין עא:],
(ה) תוספתא סוף זבים חולין
(ו) קב. ב"ל ז, (ז) סוטה מח:
מכשירין פ"ה מ"ט,
(ח) [זכויות רש"ש:],

נוסחת הריב"ז

[א] יאמר: ב' אלא כי אמר:
 [ג] לעובר: ד' דלריכה תלמוד
 עיבז: ה' כולן: ו' וקדש:
 [ז] הלכן אי קרש ודאי דמת
 הוא אי לא קרש כו' וכל
 ההשקיע: ח' ולא חזי:
 [ט] היא: י' בשעה שהוא
 ממון שהוא עב נעשה
 ועולה ואחרו ראש של
 שנגע בשקיע
 שבתחמון תעלה
 ונעשה כולו טמא כו':

הגהות הב"ח

(ח) גם' מי אמרינן כי
גמירי: (3) רש"י ד"ה
עדיין וכו' לא כל שכן
הס"ד ואח"כ מ"ה אלא
בדאר"י כי אמר ר"מ דעל
ממט: (ג) ד"ה והפסחים
כו' טמאין ערשה כולו
טמא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[א] תוס' ד"ה אלא וכו'
לדידיה איכא למיבעי מי
הוי נאל וכו' כ"ל א"מ:

הגהות התוספות

1. צ"ל אלא לרבותא נקטיה.
2. בק"מ מנחל עליו. 3. צ"ל.
4. צ"ל ולרוב מנח.
5. צ"ל למומחין אלהות.
6. על המה דקדמי ההם לרוב מניין.
7. צ"ל שמי.
8. צ"ל שמי.
9. צ"ל שמי.
10. צ"ל שמי.
11. צ"ל שמי.
12. צ"ל שמי.
13. צ"ל שמי.
14. צ"ל שמי.

לעזי רש"י

[ברישקי"ש]. חלות-רבש.

מוסף רש"י

[illegible]

עדיין ^איארער על ארבע ממנו מגלה. וכללד שיהא עליו בשר כראוי ואעפ"ש שאין עליו כות בשר על מנת כולו לא יכ"ש; [כי אחר ר"מ זעלען חסד מגלה ר' הדיא דאחר ר' יוחנן לא נארכה אלן ^בלפלל דו'. זצמ"ס מוה"ק קא. ור"י צנפל אלן נאמקסר אברוי צדיקן יפה יפה אמר דמיטמא ארעפ"ש שאין עליו בשר:]

רַבָּא אָמַר: כִּי אָמַר ר"מ ^(ד) כְּרֹבֵד
נִינְיֵינוּ שֶׁל מֵת אִו כְּרֹבֵד מִנֵּינוּ שְׁאִין
וְנִגְלִינָהן כּוּמֵת בְּשַׁר וְאִין בִּין וְסוּלוּ רֹבֵד
הֶבֶק עֲלָמוֹת דֹּאע"ג דְּבַעֲלָמָא לֹא הוּי
שְׂחִיב לַעֲנִין טוּמְאָתָא הֶבֶל אֲחִי"כ שִׁיחָא
הֶבֶק רֹבֵד עֲלָמוֹת גְּבִי מוֹר לֹא חֲזִיב
מִמֵּת שֶׁלֹּס הוּאִיל דִּלֵּית בִּיה רֹבֵד כְּרֹבֵד
אִו רֹבֵד מִנֵּינוּ שְׁהוּא מִיטְמָא עֲלִיו וּמִגְלָה
עֲלִיחָה: **שְׁקֵרָשׁ.** שְׁנִימוֹת וְאֲחִי"כ קֵרֶשׁ:
מוּוֹהַל שְׁהִרְמִי. שִׁילָא מְבַשֵּׁר הַמֵּת
מִמֵּין מִיִּס וְהִרְמִיָּה וְלִיקֶשׁ ע"י רִתְיֹחוֹת
שְׁהִרְמִיָּה. דָּכֵל הֵינִי נָלֵל כְּבֶשֶׁר הַפֶּתֶס דְּמִי
מִוִּיר מִגְלָה עֲלִיו: **נָלֵל.** לָשׁוֹן מִפְּרֶשׁ כְּמוֹ
יִלָּל אֱלֹהִים (דְּהִלָּהִית אֵל): **הִיכִי דְמִי**
אִינוּלִימָא דִלָּא יִדְעִין. אִי הִיא מִשְׁקָה
יִקְרֶשׁ הוּי מִן הַמֵּת כְּלוּמַר דִּידְעִין וְדֹאִי
נִלְלֹא מִמֵּת הוּא: **כִּי קֵרֶשׁ אֲחִי מִיטְמָא.**
הִיא יִדְעִי דִלָּוָא מִמֵּת הוּא: **וְאִי מִן כֶּסֶם**
וְהוּא. בּוּדֵלִי אִפְּלִיו לֹא קֵרֶשׁ אֲחִי לֹא
מִנְטְמָא: **אִי"ר יִרְמִיָּה כֶּסֶם.** כְּלוּמַר
שֶׁפִּקִּין מִסְפָּקָא לֹן אִי דִמֵּת הוּי אִי לֹא
לִשְׁכֹּר אִי קֵרֶשׁ דְּוֵאִי "מִגּוּפִיָּה שֶׁל מֵת
הוּא וְלֹא כִחוּ וַיַּעֲשׂוּ וְאִי לֹא קֵרֶשׁ דִּלְמָא
יִכִחוּ וַיַּעֲשׂוּ הוּא דִהֵא לִיכֵא כִחוּ וַיַּעֲשׂוּ
מִמֵּת טַמֵּא דְכֹל הַמִּשְׁקִים הַיּוֹלָאִים מִמֵּת
הַסְהוּרִין חוּץ מִן הַסֵּ: **כִּי גַמְרִי.** דִּנְלָל
מִנְטְמָא הִהוּא דִלִּית מֵאֲדָם אֲבָל נָלֵל
דִּלִּית מְבַהֵמָה לֹא מִטְמָא כְּבִלָּה: **או**
יִלְמָא לֹא שָׂנֵא הַיּוֹנִתָא. דִּלָּא אִלְטֶרֶךְ
לִיכֵא לְמַדְבַּעִי אִי אִית לִיה נָלֵל או לֹא אִלְמָא
מ"מ דְּטוּמְאָה חֲמוּמָה כְּלוּמַר טוּמְאָתָא

בצלה היו לעולם כל זמן דחזי לאצילה לגר הלך כיון דנלל הוא **חולא**
 חזי לאצילה אדם לא מטמא: **אלא למ"ד דטומאה חמורה לעולם** **חולא**
גדר דמיפסל מאצילות כלל בהא מאי. מי אמרי' כיון דאכתי חזי לאצילות
 כלל אכתי מטמא כית"י נכלה או דלמא כיון דנמחה בעשרא בעלמא דמי
 לא מטמא טומאה קלה: **עד לנכל**. כל זמן שלא תיפסל מאצילות כלל
 בעלמא מוסרתה כ"כ שהכלב אינו רואה לאכול: **פ"ט**. חלב נכלה
 ונמחה מהחמה בצור שהתיכו בצור: **טמא**. דעיינן אכול ראוי הוא: **המחבו**
החמה טעור. דפרכה שומאמו: ואי **פ"ד**. דיש דלל לבערה אפי' המחבו
 נמחה ליהוי טמא כי חור וקש: **לעולם אימא דרש נלל לבערה**.
 הכא היינו טעמא דכי המחבו נמחה טעור דאימת קא ממחי ליה חמה
 נבצר דאסרה וכיון דאסרה תו לא חזי אפי' לאצילות כלל ומשום הכי
 טעור ואינו מטמא אפי' בטומאה קלה: **סנ הכס כל הניזוק טעור**.
 כל משקין שמתיקין מבלי אל כלי אע"פ שנטמא מתחזן וקילוח יורד
 משפפה לשה לא נעשה חיבור כדי לטמא העליון: **חזן מוצע הויפס**.
 מואמו דבש שהוא עבה ויכולין לייצר לערב בו משקין אחרים. ויפס
 שנטמא לעון ויוק דממ' במס' סוטה ב' בתרא (דף ע"ח:) **והנפחית**. כמו
 הנפחית בדבש (שמות טו) ברשק"ש בלע"ז. והואיל הוא עבין נעשה
 מתחתון כדמו מחובר לעליון וסבילי' הירוד למטה להשקין מעליו
 ונעשה כולו טמא ואפילו העליון. אבל דבש שלנו עשוי מעץ
 הואיל ונלול הוא ניזוק שבו טעור ככל המשקין:

היו ואינו מטמא: **ת"ש** המחיהו באור טמא. גזי נבלת עוף כ
 המוח דמשום הכי לא נפסל מלאכול לנבל¹¹ כדמעיקרא דדרך להמחיה
 שמשם ואינו ראוי לאכילת אדם ולכן הוא טהור ואי כ"ד י' נלל לזה
 וככלל אלף ש"מ דאין נלל ולכן הוא טהור אבל באור מיהא כיון שהמחה
 קא ממחה לבתר¹³ דקא מקסר ובתר דאקסר מכה החמה מבאיש למא
 חמה וראוי אכתי לנכל: **התנ**. צפרק אינו משיירי כ
 מן המעלה למטה לא נטמא הטורים דנזק אינו משיירי לא לטו
 מפרש רבי יוחנן מאי זיפיש דבש שמויפין אותו לפי ש
 מקומו שנאמר זיף וטלם ובעלות: ופיפית¹⁴. כמו כפיפית דבדש כ
 מטמוגנת דבש באלו נזק טמא דמתוך שהוא עב [הרבה] חשיב אור

טוואה קלה של זעג טעמא עד שפעס מאכטלע כלל (בכודות כג.) **המחזור באור טמא**.
 פונדיר'א וגעט, מעמא גדיס אצט בעלישע, המהרה צממה וגעט טויר (חזירי קפ.) **כל**
 טויר לכל טמא, זין הקילות מרפץ לטויר טויר לעמא אה צמם שנתון וכל טויר טמא מערה ממנו,
 זעג מאל טויר טמא, צממוצ, בעסקולות וסוך אה חולן מלמטס לעמלע וכל אהרץן (מציאות
 וצ'ע) **הפצחיות**. אהרץן גלע'ן, זין צעזע ונממא טעמאס עס העדס (טוטס חת).

לית הגר כשנימוח אלא למי'ד טומאה חמורה עד לכלב מאי מי הוי (של) כבשר שעדיין
הוא מסריח מחוס החמה ואינו ראוי לאכילת אדם (ואף אם) [ואי סיד] יש נצל לבה
הנצוק טהור אם משקים טהורים לתוך משקים טמאים העלונים טהורים אם שפך משקים
טהורים על ביותר ומשימים בו מים ואינו ניכר רשב"ל אומר על שם מקומו דכתבי וז

כהן גדול פרק שביעי נזיר

ג.

עין משפט
נר מצוה

מִן א ב ג מִי פ"ז
מהלכות מזירות הל' ב
ופ"ב מהלכות טומאת מת
הלכה א [ופ"ג שם הלכה
א]:

מז ד מיי פ"צ מהלכות
טומאת מת ה' א:
יז ה מיי פ"א מהלכות
אבות הטומאה הלכה
יג:

יח ו מיי שם ופ"ג ש
הלכה יא ופ"ד הל' יב
[ופ"ב מהל' טומאת אוכלין
הלכה יח] סמג עשין רמו:
יט ז מיי שם פ"ג הלכה י:
כ ה מיי פ"ו מהלכות
טומאת אוכלין הל' א:
כא ט מיי שם הלכה ד:

פי' הרא"י

ואלא כוית מן המת
ונפל שלא נתקשרו אבריו
בגדל רבא מן
ואינו מנלח כיון דאין בו
אין דארמיון דאינו מטמא
בבשר דשעה בו משנה
בנינו ורוב בנינו. רוב בנינו
שוקים לקמן שני שוקים
מורא ו' רוב מני הויא
ק"ק אברי' א"פ שאין
בם רוב עצמות אבל
אם היה רוב הבשר או
המזין אינו מנלח ד
שיהיה כהני' צ"ק וי"א
כדאמר רבא אל נצרכה
וכו' ו' ויחזי רבא אמר
מליתו ויחזי רבא אמר
לקמתי ויחזי רבא אמר
המת כדתי' מן המת ואיכא
למפוך דמפוך כהני' כולו
למפוך דמפוך כהני' כולו
ל' ר' וי"א ל' לרובן
רובא באהלות קמתי כהדיא
ורבא עצמות מרוב הבשר
או מרוב המזין וי"א

ואלה נצרכה אלם לשדור
 ולגולגלות אלה לקמן פרי
 והוא רבא ואלה דאמר
 ואלה נצרכה אלם לשדור
 ולגולגלות אשין בהם רובע
 וצממנות ולא צמינו בשום
 מקום שאמר רבא ואלה להך
 אשמהה בכאן ולימת להך
 וצממנות אלה חנא מצינן
 שדורה וגולגלות ההא דפרי
 לקמן והא דאמר פשיטא
 להיך הרבא אל מצינן
 רובע שדורה וגולגלות כי
 היכי דלא מצירין לרוב
 מינו ולרוב מינו ולא
 היבנו יליד פרי צמינו משום
 נדיאה לן להשונות השדורה
 וגולגלות לרוב בנינו מאי
 ורובא ותאמר רבא בנינו
 חנא באלות רבא בנינו
 ורוב בנינו שאין בהם
 רובע וילי דהם לענין
 מהא מתניא אלה חנא
 מצינן רבא מנלות חנא
 אנילות נורי ואצ"ע דלרבא
 מני מביני ליה ששנוי
 מתני' דאחלות כותרתה
 רבא יוחנן מ"מ מסתברא
 ליה דנורי מנלות רבא
 בנינו רובא לן ולפי אוק
 מתני' דהכא לאותיו רוב
 בנינו רובא מנין בשם
 השריטס. ביטות המת
 וחתול ואח"כ הקשרי;
 וסומול שהחתי. מוחל
 שצממא אלה המת ואינו
 יודע אם צמינו אלה המת
 או כיח ורובא אלה מלה
 ורחיכות כשמשימין אותו
 על האור בידיו דהא שדור
 במשך המת. היכי דמי
 בשם המת אי דלא ידעינן
 שבא משהו אלה כי קרש
 משהו. היכי הניר קרש

דבא אמר לא נצרכה אלא לרוב בנינו ולרוב מנינו שאין בהם רובע עצמות. והיינו על המה דקמני בממני' לליכא אבר פסלם ולרבותא נקט שאין בהם רובע עצמות דשעורא דמיר הוא בחי' קצב אלם לרבותא! דלע"פ שאין בו רובע עצמות הוא מגלה' כיון שיש בו רוב הצנין או רוב המנין אלם אס' צו רוב הצנין או רוב המנין אינו מגלה אלס' כי כן הלי קצב דלאמני' בממני' דלין מגלה על אהל רובע עצמות ואית ספרים דגרסי' לא נצרכה אלם לשדרה וגולגולת שאין בו רובע עצמות והכי נמי דפרקין לקמן (דף ג. וס) פריך והאמר רבא לא נצרכה אלם לשדרה וגולגולת שאין בו רובע עצמות ולא מנינו שאמר' רבא בעלמא אס' לא כאלן ולכן הגיהו בספרים כי ולא גרסי' ליה להדי מניין למימר דעל המה דממני' איירי בשדרה וגולגולת והא קמני בממני' בזהדיא ועל השדרה ועל הגולגולת לכך יש לגרוס [אלא] לרוב צנין' דלא תניא בממני' בפירוש ומהאי טעמא נמי יוחא אכאלי לא משני רבא אמתני' דלהלכות' כדמשני הכא על המה דממני' התם לרוב צנינו או לרוב מנינו משום דממני' דבזהדיא אס' קמני דממני' על רוב צנין או על רוב מנין דממני' בזהדיא הלכך ליכא לפרושי' התם על המה אלם כר' יוחנן וא"כ לר' יוחנן תנא וסירי בממני' רוב צנינו ורוב מנינו אי ס"ל דמיר מגלה עליהו: ר"ל אייהו נצל בשר המת שקרש. כך היא הברייתא דבשר המת שקרש שנימות הבשר מתחלה וא"כ קרש וכן מוהל שהרמיה מוהל היולא מן המה והרמיהו באור והטעם דרמיהו היינו נצל וכזית מטמא בזהדי:

ב"ש
קִיבִּי דְמִי אִי אֵל דְּעִי דִּירְדִּיהָ הוּא.
 כְּלוּמַר שְׂאִין אֲנִי יוֹדְעִים אִם הַמּוֹחֵל הוּא מְצַר הַמֵּת שְׁנִימוֹת אוֹ מִכִּחוֹ
 וְיֵנִיעַ שֶׁהֵן טוֹרוּרִים: כִּי קִרְשׁ מֵאִי הוּא. הִיכִי מְגַלֵּה עַל הַסֶּפֶק וְאִי דִידְעִין
 דִּידְדִּייהּ הוּא וְאֵע"ג דְּלֹא קִרְשׁ נִמְי. וְלֵן דְּקִרְשׁ כִּיּוֹן דִּידְעִין שְׂהוּא מְצַר
 הַמֵּת: **א"ל** יְרִמְיָה בְּחַסְתָּם. כְּלוּמַר דִּידְעִין דְּבֵאל מוֹה הַמֵּת אֲבָל לֹא
 דִידְעִין מוֹחֵל וְהִי מְצַר אוֹ מִכִּחוֹ קִירְשׁ וְדִאי מוֹחֵל הוּא הַבֵּת מְצַר
 הַמֵּת וְאִי קִרְשׁ כִּיּוֹ וְיֵנִיעַ הוּא וְהִי כִּי לִפְרֹשׁ בְּגִי הַרְחִיק אֲבָל
 דִידְעִין וְכִי הַרְחִיק וְהַעֲלוֹ רַחֲמֹת וְדִאי מוֹחֵל הֵבֵא מִהֵמַת הוּא וְחֹזֵר נִלָּ
 לֵאל הַרְחִיק כִּיּוֹ וְיֵנִיעַ הוּא: **יֵשׁ נֶצַח אֱלֹהֵהֶם**. כִּיּוֹת מִן הַנִּצְחָה שְׁתַּקְּב
 מִחֲמַלְחֵי וְיִמּוֹת מִי מַטְמָא בְּתַמְע וְצִמְשָׁא אוֹ לֹא וְלֹא לַעֲנִין גִּילּוֹת דְּמִיֹּר
 קִצְעִי: **טוֹמָאָה** חֲמוּרָה. הֵיינו טוֹמָאָת נִצְלוֹת טַמְאָה אֲדָם בְּתַמְע
 וְצִמְשָׁא: **עַד** לָגֵר. עַד שְׂתַפְסֵל מִלְּאֲכוֹל לֵבֵר כְּדַכְדִּי (דְּכִרִי ט)
 לַגֵּר אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵי תַחֲנוּה וְאֲחֵלָה הַרְחִיקָה לֵגֵר קִרְוִיהּ נִצְלוֹת טַמְאָה
 בְּתַמְע וְצִמְשָׁא וְהִכָּה כִּיּוֹן שְׂאִינָה רַחֲוִיָּה לֵבֵר טַמְאָה וְלִיכָא לְמִיבְעִי מִיֵּרֵא
 נִפְסָלָה מֵאֲכִילָת גֵּר: **וְטוֹמָאָה** קָרָה. פִּי שֶׁאֵר אוֹלֵכִין^י
 שֶׁאִשְׁתִּין מִטַּמְאִין אֲלֵה בְּזִינָה^ה לִשְׂאֵר אוֹלֵכִין וּמִשְׁתִּין וּמִטַּמְאִין^י טוֹמָאָת
 אוֹלֵכִין עַד שִׁפְסָלוּ מֵאֲכִילָת כֻּלָּה וְתַהֲוִי סִיּוּמָה לֹא נִפְקָא מִיֵּד לְסוּגִיָּה
 דִּידִין אֲלֵה אֲבָר רִישָׁא נִקְטִינָה: **אֵלָּא לִמ'** **טוֹמָאָה** חֲמוּרָה עַד
 לְ**בִבְבִּב** מִיֵּרֵא. כְּלוּמַר לְדִידֵיהּ אִיכָא לְמִיבְעִי מִיֵּר אוֹ לֵבֵר הַמֵּת חֲשִׁיב כְּבִשָּׁר
 נִצְלוֹת וּטַמְאָה לְאֲדָם בְּתַמְע וְצִמְשָׁא שְׂהִי רַחֲוִי אֲכִי רַחֲוִי לִכְלֹב הוּא אוֹ
 לֵאל גְּמִירִי נִלָּ בְּהַמָּה לְהַחֲשֵׁב כְּבִשָּׁר וְאֵע"ג דִּרְחִוִי לִכְלֹב עִפְרָא צִעֲלֵמָה

ר מיתניא (חולין דף קכ). המחמה לשומן של נבלת עוף טהור באור
 לשומן באור: **בַּחֲמָה** טהור. דכשנימוח בחמה הוא מסריח מחוס
 והי"ה לנבלת עוף טהור אפילו בחמה נמי ליעמא דלכתי הוא ראוי
 יריים עדין מנל¹² דלא היו אלא כשנרקב ונמחה מעצמו ומשני אימת
 ה"ל כעפרא דאף לכלב אינו ראוי ולא דמי לנלל דבהמה שנמחה בלא
 נגזוק טהור שאם יאָק ועירה משקין טהורים לתוך משקין טמאין
 ה ולא לטהרה: **חֹוץ מִן דְּבִשׁ הַיּוֹפִים**. בפרק בתרא דסוטה
 עב יותר מדאי ומשימין בו מים ואינו ניכר רש"ל אומר על שם
 שרודה אותו מן הכוורת מעורב עם השעווה ובעירוף פירש עיסה:
 כאילו העליין והמתחמן מעורבין יחד זה בזה ולכן הנזקק פירש מיזור:

בית

[illegible]